

Dosarul nr. 2ra-85/21

Prima instanță: Judecătoria Anenii Noi, sediul Central (jud. M. Ghedrovici)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. M. Anton, A. Bostan, V. Cotorobai)

DECIZIE

07 aprilie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Ala Cobăneanu
Galina Stratulat
Dumitru Mardari
Mariana Pitic

examinând recursul declarat de Larisa Tăriță și Natalia Tăriță, reprezentate de avocatul Raisa Meșteșug,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Danol Service” împotriva Larisei Tăriță și Nataliei Tăriță cu privire la încasarea sumei și cheltuielilor de judecată și cererea reconvențională înaintată de Larisa Tăriță și Natalia Tăriță împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Danol Service”, intervenient accesoriu Agenția pentru Protecția Consumatorilor și Supravegherea Pieței cu privire la constatarea nulității unor prevederi din contractul de prestări servicii și contractul de fidejusiune și încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 02 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost admis apelul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Danol Service”, a fost casată hotărârea din 30 decembrie 2019 a Judecătoria Anenii Noi, sediul Central și a fost pronunțată o nouă hotărâre,

constată:

La data de 31 octombrie 2018, SRL „Danol Service” a depus cerere de chemare în judecată împotriva Larisei Tăriță și Nataliei Tăriță cu privire la încasarea sumei și cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamanta a invocat că la 10 mai 2018, în temeiul contractului de prestări de servicii de training nr. 3, începând cu 28 mai 2018, a furnizat pentru Tăriță Natalia servicii de training în SUA, prin partenerul său - Cultural Homestay International.

Conform prevederilor pct. 7.3. din contract, părțile au stabilit că beneficiarul serviciilor - Tăriță Natalia va plăti amendă în mărime de 6500 de dolari SUA, pentru nerespectarea și/sau încălcarea prevederilor pct. 7.2 din contract potrivit cărora, beneficiarul își asumă responsabilitatea de a executa pe deplin obligațiile contractuale specificate în contractul cu sponsorul de viză și organizația gazdă specificate în forma DS7002 și scrisoarea de ofertă prevenite din partea organizațiilor menționate, inclusiv de a frecventa trainingul specificat în oferta de training, pe perioada specificată în forma DS7002, de a urma instrucțiunile reprezentantului și superiorilor din cadrul organizației gazdă, referitoare la etapele, desfășurarea și numărul orelor de training. De asemenea, beneficiarul realizează că bursa oferită de organizația gazdă nu poate fi negociată, din momentul semnării formei DS7002 și scrisorii de ofertă, valoarea bursei fiind stabilită pe întreaga durată a perioadei de training.

A indicat că potrivit contractului de fidejusiune nr. 3 din 10 mai 2018, pârâta Tăriță Larisa, în calitate de fidejutor și-a asumat obligațiunea să achite amenda prevăzută în pct. 7.3 al contractului de prestări servicii de training nr. 3 din 10 mai 2018, aplicată beneficiarului serviciilor Tăriță Natalia pentru nerespectarea prevederilor pct. 7.2 al contractului de prestări servicii de training.

Reclamanta a susținut că la 23 august 2018 a fost anunțată de către partenerul din SUA - Cultural Homestay International despre faptul nerespectării de către Tăriță Natalia a prevederilor pct. 7.2 al contractului de prestări servicii de training nr. 3 din 10 mai 2018, și anume, nerespectarea obligației de a frecventa orele de training prevăzute în planul de training DS7002, începând cu 16 august 2018; nerespectarea prevederilor programului de training, prin desfășurarea unei activități neprevăzute de programul de training și neautorizate de către sponsorul de program Cultural Homestay International; neprezentarea informației sponsorului de program - Cultural Homestay International despre revenirea în Republica Moldova, ca urmare a finisării înainte de termen a programului de training.

A menționat că în conformitate cu prevederile contractului de prestări servicii nr. 3 din 10 mai 2018, Tăriță Natalia a format o datorie în mărime de 6500 de dolari SUA, accentuând faptul că potrivit pct. 7.5 al contractului de prestări servicii de training nr. 3 din 10 mai 2018, Tăriță Natalia a fost înștiințată la adresa electronică la 26 august 2018 despre încălcarea prevederilor contractului de prestări servicii, la fel, a fost somată să achite amenda.

A relatat că ulterior, la 05 octombrie 2018, în adresa fidejutorului a fost expediată somația de plată nr. 412.X/18 privind soluționarea litigiului pe cale extrajudiciară, prin care s-a solicitat achitarea sumei datorate în termen de 7 zile. Însă, în termenul acordat datoria nu a fost stinsă.

SRL „Danol Service” a mai indicat că, în mod evident Tăriță Natalia a încălcat prevederile contractuale, revenind în Republica Moldova înainte de termenul prevăzut în contractul de prestări servicii de training nr. 3 din 10 mai 2018, mai mult ca atât, nici fidejutorul și nici debitorul nu au contestat semnarea și conținutul contractului de prestări servicii de training nr. 3 din 10 mai 2018 și nici a contractului de fidejusiune

nr. 3 din 10 mai 2018, din care rezultă calitatea acesteia de garant fidejutor care s-a obligat să garanteze executarea obligațiilor contractuale de către debitor.

A solicitat încasarea în mod solidar din contul Larisei Tăriță și Nataliei Tăriță a sumei de 6500 de dolari SUA și a cheltuielilor de judecată.

La data de 24 mai 2019 Tăriță Larisa și Tăriță Natalia, reprezentate de avocatul Meșteșug Raisa, au înaintat acțiune reconvențională împotriva SRL „Danol Service”, intervenient accesoriu Agenția pentru Protecția Consumatorilor și Supravegherea Pieței, prin care au solicitat constatarea nulității pct. 7.3, 7.4 și 7.6 din contractul de prestări servicii de training nr. 3 din 10 mai 2018 și a pct. 2.1 și 2.5 din contractul de fidejusiune la contractul de prestări servicii nr. 3 din 10 mai 2018 și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reconvenționale s-a indicat că Tăriță Natalia este fiica Larisei Tăriță. Natalia Tăriță, prin intermediul unui cunoscut a făcut cunoștință cu un bărbat pe nume Mircea, care s-a oferit să o ajute cu viza pentru a pleca în SUA contra unei sume de 300 de dolari SUA, bani pe care Natalia Tăriță i-a achitat. La data de 10 mai 2018, Tăriță Natalia și Tăriță Larisa s-au prezentat într-un oficiu din centrul orașului Chișinău, unde au fost întâlnite de un bărbat pe nume Mircea, care le-a zis că urmează să plece la bancă să achite suma de 3000 de dolari SUA pentru cheltuielile de plecare în SUA. După ce au achitat suma respectivă, bărbatul le-a oferit două contracte pentru semnat, zicându-le să semneze mai repede pentru că se grăbește. Totodată, i-a explicat Nataliei Tăriță că va lucra în SUA în funcție de ajutor de bucătar, nefiindu-le oferit timp pentru a lua cunoștință de clauzele contractelor, iar, necunoscând termeni juridici, ultimele nu au înțeles clauzele strecurate abuziv în contracte.

Tăriță Larisa și Tăriță Natalia au susținut că la 22 februarie 2019, au sesizat Agenția pentru Protecția Consumatorilor și Supravegherea Pieței despre existența clauzelor abuzive în contractele care constituie obiectul litigiului.

Au menționat că prin Actul nr. 12 de constatare a clauzelor abuzive în contractele încheiate cu consumatorii, emis la 27 martie 2019 de Agenția pentru Protecția Consumatorilor și Supravegherea Pieței, a fost constatat faptul că, contractul de prestări servicii nr. 3 din 10 mai 2018, inclusiv contractul de fidejusiune la contractul de prestări servicii nr. 3 din 10 mai 2018, conțin două clauze abuzive care creează un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților, în detrimentul consumatorului și anume, Capitolul III, pct. 2.1 și pct. 7.6.

Au afirmat că potrivit Capitolul III, pct. 2.1 din contractul de prestări servicii, prestatorul va asigura beneficiarului servicii pentru obținerea unei oferte de training, în conformitate cu studiile superioare efectuate sau experiența profesională pe parcursul ultimilor 5 ani în SUA în conformitate cu termenii și condițiile Ofertei de training și va depune toate diligențele necesare pentru obținerea unei Stagiuni de training în cadrul Organizației Gazdă din SUA, cu respectarea limitelor impuse de legea Republicii Moldova și legea SUA.

Tăriță Larisa și Tăriță Natalia au invocat că, clauzele înserate în contractul de prestări servicii sunt pasibile de a fi recunoscute abuzive, fiind creată o impresie falsă precum că Tăriță Larisa, în parteneriat cu Cultural Homestay International, nu prestează

servicii legate de activități comerciale, invocând activități de training (de colectare a documentelor de la beneficiar) în lipsa unor garanții față de consumatorul final.

Prin urmare, consideră că, deoarece contractul de prestări servicii nr. 3 din 10 mai 2018 este unul de adeziune și nu a fost negociat de către părți, toate clauzele au fost impuse, iar beneficiarul nu a avut posibilitatea să introducă modificări în conținutul acestora. În acest caz, SRL „Danol Service” a acționat contrar principiilor buneicredințe și dezavantajează, în mod vizibil, consumatorul în raporturile contractuale în cauză.

Au declarat că SRL „Danol Service” nu este în drept să pretindă suma calculată de 6500 de dolari SUA, deoarece această clauză contractuală care se pretinde a fi abuzivă, nu a fost negociată preliminar și astfel, nu există o justificare de încasare a acesteia.

Prin hotărârea din 30 decembrie 2019 a Judecătorei Anenii Noi, sediul Central, acțiunea inițială depusă de SRL „Danol Service” a fost respinsă ca neîntemeiată, iar acțiunea reconvențională înaintată de Tăriță Natalia și Tăriță Larisa a fost admisă, fiind declarate drept nule pct. 7.3, 7.4 și 7.6 din contractul de prestări servicii de training nr. 3 din 10 mai 2018 încheiat între SRL „Danol Service” și Tăriță Natalia și pct. 2.1 și 2.5 din contractul de fidejusiune la contractul de prestări servicii nr. 3 din 10 mai 2018. Totodată, s-a încasat de la SRL „Danol Service” în contul Larisei Tăriță suma de 5000 de lei cu titlu de cheltuieli pentru asistență juridică.

La 02 ianuarie 2020 SRL „Danol Service”, reprezentată de avocatul Pagoni Domnița, prin intermediul oficiului poștal, a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii din 30 decembrie 2019 a Judecătorei Anenii Noi, sediul Central și pronunțarea unei hotărâri noi, prin care acțiunea inițială să fie admisă, iar acțiunea reconvențională să fie respinsă.

Prin decizia din 02 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de SRL „Danol Service” și a fost casată hotărârea din 30 decembrie 2019 a Judecătorei Anenii Noi, sediul Central, fiind pronunțată o hotărâre nouă, prin care acțiunea depusă de SRL „Danol Service” a fost admisă și s-a încasat, în mod solidar, din contul Larisei Tăriță și Nataliei Tăriță în beneficiul SRL „Danol Service” suma de 6500 de dolari SUA sau echivalentul sumei în lei RM potrivit cursului oficial stabilit de BNM pentru data executării, cu titlu de amendă pentru încălcarea prevederilor contractuale, precum și cheltuielile de judecată formate din 3328,65 de lei – taxa de stat achitată la depunerea acțiunii și 2580,90 de lei – taxa de stat achitată la depunerea cererii de apel. Acțiunea reconvențională înaintată de Tăriță Natalia și Tăriță Larisa a fost respinsă.

La data de 22 septembrie 2020 Larisa Tăriță și Natalia Tăriță, reprezentate de avocatul Raisa Meșteșug, au declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a deciziei din 02 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău și menținerea hotărârii din 30 decembrie 2019 a Judecătorei Anenii Noi, sediul Central.

În motivarea recursului s-a invocat aplicarea eronată de către instanța de apel a normelor de drept material.

Recurentele au invocat că instanța de fond corect a reținut că, contractul de prestări servicii de training este unul de adeziune și că în speță sunt aplicabile prevederile Legii privind protecția consumatorilor, acordând o apreciere pe deplin obiectivă și legală circumstanțelor de fapt și de drept ale raportului juridic litigios.

Consideră că pct. 7.3 din contractul nr. 3 din 10 mai 2018 reprezintă o practică abuzivă din partea intimatei, generând un decalaj dintre drepturile și obligațiile părților, în defavoarea consumatorului, prin compensarea nejustificată a cheltuielilor nesuportate de facto de către comerciant. Or, nu este clar din care considerente agentul economic a stabilit anume suma de 6500 de dolari SUA drept amendă, nefiind specificată formula de calcul a eventualelor prejudicii, care ar fi cauzate profesionistului prin nerespectarea obligațiilor contractuale de către Tăriță Natalia.

Au remarcat că pct. 7.6 din contractul de prestări servicii prevede expres posibilitatea prestatorului de a implica și fidejutorul în procedura de executare a obligațiilor contractuale, iar, pct. 2.1 din contractul de fidejusiune reglementează răspunderea fidejutorului, astfel, se constată că rudele de gradul I sunt impuse să încheie un contract de fidejusiune fără negocieri. În acest context, intimata a acționat contrar bunei-credințe și a dezavantajat în mod vizibil consumatorul în raporturile sale contractuale.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la data de 02 iulie 2020.

Decizia motivată a instanței de apel a fost expediată la adresele electronice ale Larisei Tăriță, Nataliei Tăriță și avocatului Raisa Meșteșug la data de 04 septembrie 2020 (f.d. 71, volumul II).

Astfel, recursul, declarat la data de 22 septembrie 2020, este în termen.

La 23 noiembrie 2020, copia recursului a fost expediată în adresa intimatei SRL „Danol Service” și a Agenției pentru Protecția Consumatorilor și Supravegherea Pieței, cu înștiințarea despre depunerea referinței (f.d. 96-99, volumul II).

La 04 noiembrie 2020 Agenția pentru Protecția Consumatorilor și Supravegherea Pieței a depus referință, prin care a solicitat admiterea recursului declarat de Larisa Tăriță și Natalia Tăriță, casarea integrală a deciziei din 02 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău și menținerea hotărârii din 30 decembrie 2019 a Judecătoriei Anenii Noi, sediul Central.

Agenția pentru Protecția Consumatorilor și Supravegherea Pieței a indicat că, contractul încheiat între părți este un contract tip, care impune consumatorului obligația de a accepta oferta stabilită de către reprezentantul profesionistului și nu poate fi considerat și confirmat faptul că contractul este negociat, precum invocă SRL „Danol Service”. Consideră că, contractul de prestări de servicii de training este un contract de adeziune, fiind absolut contrar Legii privind protecția consumatorilor.

Intimata SRL „Danol Service” nu a depus referință.

În conformitate cu art. 440 alin. (2) din Codul de procedură civilă, completul din 3 judecători prin încheierea din 20 ianuarie 2021 a considerat recursul admisibil și a

dispus examinarea fondului de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 444 din Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în recursul declarat, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi admis, cu casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

Din suportul probator prezent la materialele cauzei rezultă că la 10 mai 2018, între SRL „Danol Service” în calitate de prestator și Tărăță Natalia - beneficiar a fost încheiat contractul nr. 3 de prestări servicii de training, prin care prestatorul s-a obligat să asigure beneficiarului serviciile pentru obținerea unei oferte de training, în conformitate cu studiile superioare efectuate sau experiența profesională pe parcursul ultimilor 5 ani, în SUA, în conformitate cu termenii și condițiile ofertei de training și să depună toate diligențele necesare, pentru obținerea unei stagiuni de training în cadrul Organizației gazdă din SUA, cu respectarea limitelor impuse de Legea Republicii Moldova și Legea SUA (f.d. 11-16, volumul I).

Pentru serviciile acordate de către prestator, beneficiarul s-a obligat să achite echivalentul în lei MD a 2999,60 de dolari SUA.

Conform pct. 7.2 din contract, beneficiarul își asumă responsabilitatea de a executa pe deplin obligațiile contractuale specificate în contractul cu Sponsorul de viza și Organizația Gazdă specificate în forma DS7002 și scrisoarea de ofertă parvenite din partea organizațiilor menționate, inclusiv de a frecventa trainingul specificat în Oferta de training, pe perioada specificată în forma DS7002 de a urma instrucțiunile reprezentantului și superiorilor din cadrul Organizației Gazdă, referitoare la etapele, desfășurarea și numărul orelor de training. De asemenea, Beneficiarul realizează că bursa oferită de Organizația Gazdă nu poate fi negociată, din momentul semnării formei DS7002 și scrisorii de ofertă, valoarea bursei fiind stabilită pe întreaga durată a perioadei de training

La pct. 7.3, părțile au stabilit că beneficiarul își dă consimțământul că, în cazul nerespectării prevederilor din pct. 7.2, i se va aplica o amendă în valoarea de 6500 de dolari SUA, fără TVA, pe care o va achita direct la contul prestatorului, în termen de 15 zile calendaristice de la înștiințarea ultimului despre încălcarea de către beneficiar a pct. 7.2 din contract.

Prin contractul de fidejusiune nr. 3 din 10 mai 2018, Tărăță Larisa, în calitate de fidejutor și-a asumat obligația să achite amenda prevăzută în pct. 7.3 al contractului de prestări servicii de training nr. 3 din 10 mai 2018, aplicată beneficiarului serviciilor Tărăță Natalia pentru nerespectarea prevederilor pct. 7.2 al contractului de prestări servicii de training (f.d. 17—18, volumul I).

La 16 august 2018, SRL „Danol Service” a fost anunțată de către partenerul din SUA - Cultural Homestay International, despre faptul nerespectării de către Tărăță

Natalia a prevederilor pct. 7.2 al contractului de prestări servicii de training nr. 3 din 10 mai 2018, și anume: nerespectarea obligației de a frecventa orele de training prevăzute în planul de training DS7002, începând cu 16 august 2018; nerespectarea prevederilor programului de training, prin desfășurarea unei activități neprevăzute de programul de training și neautorizate de către Sponsorul de program Cultural Homestay International; neprezentarea informației sponsorului de program - Cultural Homestay International despre revenirea în Republica Moldova, ca urmare a finisării înainte de termen programului de training (f.d. 22, 45, volumul I).

Ca rezultat al neexecutării de către Tărîță Natalia a condițiilor contractului de prestări servicii nr. 3 din 10 mai 2018, au intervenit condițiile și obligația acesteia de achitare a amenzii penalizatoare în sumă de 6500 de dolari SUA, urmare a cărui fapt, Tărîță Natalia, la data de 26 august 2018, prin intermediul email-ului a fost informată de SRL „Danol Service” despre încălcarea prevederilor contractului, fiind somată la achitarea acesteia (f.d. 20-21, volumul I).

Ulterior, la 05 octombrie 2018, în adresa fidejursorului a fost expediată somația de plată nr. 412.X/18 privind soluționarea litigiului pe cale extrajudiciară, prin care s-a solicitat Larisei Tărîță, să achite suma datorată în termen de 7 zile.

Înaintând prezenta cerere de chemare în judecată, SRL „Danol Service” a solicitat încasarea în mod solidar din contul Larisei Tărîță și Nataliei Tărîță a sumei de 6500 de dolari SUA și a cheltuielilor de judecată.

Tărîță Larisa și Tărîță Natalia au înaintat acțiune reconvențională împotriva SRL „Danol Service”, intervenient accesoriu Agenția pentru Protecția Consumatorilor și Supravegherea Pieței, solicitând constatarea nulității pct. 7.3, 7.4 și 7.6 din contractul de prestări servicii de training nr. 3 din 10 mai 2018 și a pct. 2.1 și 2.5 din contractul de fidejusiune la contractul de prestări servicii nr. 3 din 10 mai 2018 și încasarea cheltuielilor de judecată.

Prima instanță, fiind investită cu examinarea prezentei cauze, a ajuns la concluzia de a respinge ca neîntemeiată acțiunea inițială depusă de SRL „Danol Service” și de a admite acțiunea reconvențională înaintată de Tărîță Natalia și Tărîță Larisa, fiind declarate drept nule pct. 7.3, 7.4 și 7.6 din contractul de prestări servicii de training nr. 3 din 10 mai 2018 încheiat între SRL „Danol Service” și Tărîță Natalia și pct. 2.1 și 2.5 din contractul de fidejusiune la contractul de prestări servicii nr. 3 din 10 mai 2018. Totodată, s-a încasat de la SRL „Danol Service” în contul Larisei Tărîță suma de 5000 de lei cu titlu de cheltuieli pentru asistență juridică.

În motivarea soluției sale, instanța de fond a reținut că, contractul de prestări servicii este unul de adeziune, contract-tip, standard și nu a fost negociat de către părți, iar, beneficiarul Tărîță Natalia nu a avut posibilitatea să negocieze clauzele contractuale și să introducă modificări în conținutul acestora, astfel, în raportul de schimb se produce un dezechilibru, pe de o parte, se află reclamanta în calitate de prestator, puternic din punct de vedere economic, bine organizat și informat, iar cealaltă parte, Tărîță Natalia și Tărîță Larisa în calitate de consumator, dezinformat, lipsite de putere de a negocia, slabe din punct de vedere juridic și necunoscând limbajul complicat în care este scris contractul.

Ulterior, instanța de apel, fiind investită cu judecarea apelului declarat de SRL „Danol Service”, a ajuns la concluzia temeiniciei acestuia și a casat hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre, prin care acțiunea depusă de SRL „Danol Service” a fost admisă și s-a încasat, în mod solidar, din contul Larisei Tărîță și Nataliei Tărîță în beneficiul SRL „Danol Service” suma de 6500 de dolari SUA sau echivalentul sumei în lei RM potrivit cursului oficial stabilit de BNM pentru data executării, cu titlu de amendă pentru încălcarea prevederilor contractuale, precum și cheltuielile de judecată formate din 3328,65 de lei – taxa de stat achitată la depunerea acțiunii și 2580,90 de lei – taxa de stat achitată la depunerea cererii de apel, iar, acțiunea reconvențională înaintată de Tărîță Natalia și Tărîță Larisa a fost respinsă.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a constatat că părțile au negociat condițiile contractului, urmare a cărui fapt Tărîță Natalia nu poate pretinde la nulitatea condițiilor contractului, invocând condițiile abuzive ale acestuia. Mai mult ca atât, respectivul raport juridic, datorită obiectului acestuia, nu poate fi reglementat potrivit regulilor generale și condițiilor aplicabile consumatorilor și protecției drepturilor și intereselor acestora, deoarece prestatorul de servicii SRL „Danol Service” a acționat în calitate de intermediar între beneficiarul de servicii Tărîță Natalia și partenerul din SUA - Cultural Homestay International, organizatorul propriu-zis și nemijlocit al cursurilor de training.

Astfel, instanța de apel a indicat că însăși partea intimată a declarat că, contractul de acordare a serviciilor și cel de fidejusiune a fost semnat în modul și forma impusă de prestatorul nemijlocit a serviciilor, adică de partenerul din SUA - Cultural Homestay International. Partea beneficiară a fost informată despre acest fapt, a fost informată despre consecințele nerespectării condițiilor contractului, a acceptat aceste condiții, însă, în scurt timp după plecarea în SUA a încălcat condițiile contractului.

În circumstanțele expuse, Curtea de Apel Chișinău a considerat că beneficiarul nu poate pretinde că contractul este unul de adeziune și nu a fost negociat, deoarece nu i s-ar fi acordat o altă posibilitate de a acționa, decât modul impus de prestatorul de servicii. Or, condițiile contractului ce nu au fost respectate de beneficiarul serviciului – frecventarea cursurilor de training, neimplicarea în alte activități fără acordul prestatorului cursurilor și reîntoarcerea în Republica Moldova după finalizarea cursurilor nici nu pot constitui obiect al negocierilor, respectarea acestor obligații fiind condiția de bază impusă de autoritățile SUA pentru a admite beneficiarul de servicii la cursurile de training pe teritoriul respectivului Stat.

Verificând legalitatea deciziei atacate prin prisma argumentelor invocate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că instanța de apel a apreciat eronat circumstanțele importante pentru soluționarea justă a cauzei.

În conformitate cu art. 239 din Codul de procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

În conformitate cu art. 240 alin. (1) din Codul de procedură civilă, la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au

importanță pentru soluționarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei și admisibilitatea acțiunii.

Conform art. 195 din Codul civil (în vigoare până la 01 martie 2019), act juridic civil este manifestare de către persoane fizice și juridice a voinței îndreptate spre nașterea, modificarea sau stingerea drepturilor și obligațiilor civile.

Conform art. 512 alin. (1) din Codul civil (în vigoare până la 01 martie 2019), în virtutea raportului obligațional, creditorul este în drept să pretindă de la debitor executarea unei prestații, iar debitorul este ținut să o execute. Prestația poate consta în a da, a face sau a nu face.

Potrivit art. 513 alin. (1) din Codul civil (în vigoare până la 01 martie 2019), debitorul și creditorul trebuie să se comporte cu bună-credință și diligență la momentul nașterii, pe durata existenței, la momentul executării și stingerii obligației.

Conform art. 514 din Codul civil (în vigoare până la 01 martie 2019), obligațiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) și din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condițiile legii.

Conform art. 666 alin. (1) din Codul civil (în vigoare până la 01 martie 2019), contractul este acordul de voință realizat între două sau mai multe persoane prin care se stabilesc, se modifică sau se sting raporturi juridice.

În conformitate cu art. 1146 alin. (1) din Codul civil (în vigoare până la 01 martie 2019), prin contract de fidejusiune, o parte (fidejutor) se obligă față de cealaltă parte (creditor) să execute integral sau parțial, gratuit sau oneros obligația debitorului.

Materialele cauzei atestă că la 22 februarie 2019, sub nr. 665 a fost înregistrată de către Agenția pentru Protecția Consumatorilor și Supravegherea Pieții, interpelarea avocatului Raisa Meșteșug, în interesele Nataliei Tăriță, prin care s-a solicitat examinarea contractului de prestări servicii nr. 3 din 10 mai 2018 și a contractului de fidejusiune la contractul de prestări servicii nr. 3 din 10 mai 2018, motivul invocat fiind faptul că unele din clauzele din contractele enunțate sunt abuzive.

Ca rezultat al examinării sesizării, de către inspectorul-superior al Direcției Asigurarea Intereselor Consumatorilor și Supravegherea Pieții, Vornicescu Ecaterina, la 27 martie 2019 a fost întocmit Actul nr. 12 de constatare a clauzelor abuzive în contractele încheiate cu consumatorii (f.d. 124-127, volumul I).

Astfel, Agenția pentru Protecția Consumatorilor și Supravegherea Pieței, examinând contractul de prestări servicii nr. 3 din 10 mai 2018, inclusiv contractul de fidejusiune din 10 mai 2018, prin prisma prevederilor Legii privind protecția consumatorilor nr. 105 din 13 martie 2003 precum și a Codului civil, a constatat că acestea conțin două clauze abuzive, care creează un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților, în detrimentul consumatorului. Clauzele contractuale ce denotă caracterul abuziv sunt Capitolul III, pct. 2.1. pct. 7.6.

În conformitate cu art. 5 din Legea privind protecția consumatorilor nr. 105 din 13 martie 2003, se interzice agenților economici de a include clauze abuzive în contractele încheiate cu consumatorii.

Potrivit art. 16 lit. b) din Legea privind protecția consumatorilor, consumatorul, la încheierea contractelor, are următoarele drepturi: de a beneficia de o redactare clară și precisă a clauzelor contractuale, inclusiv a celor privind caracteristicile principale și condițiile de garanție, indicarea exactă a prețului sau tarifului, precum și stabilirea cu exactitate a condițiilor de credit și a dobânzilor.

Potrivit art. 25 alin. (1) din aceeași Lege, informarea consumatorilor despre produsele, serviciile oferite se realizează în mod obligatoriu, prin elemente de identificare și prin indicarea caracteristicilor acestora, care se înscriu la vedere și explicit pe produs, etichetă, ambalaj sau în cartea tehnică, în instrucțiunile de exploatare ori în alte documente de însoțire a produsului, serviciului, după caz, în funcție de destinația acestora. Textul informației va fi lizibil, imprimat cu litere și caractere distincte pentru consumator.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că instanța de fond corect a reținut că, contractul de prestări servicii nr. 3 din 10 mai 2018, este unul de adeziune și nu a fost negociat de către părți, iar, beneficiarul Natalia Tăriță nu a avut posibilitatea să introducă modificări în conținutul acestuia.

Deci, serviciile prestate de SRL „Danol Service” au fost obținute de către Natalia Tăriță prin încheierea unui contract-tip, standard, neputând negocia clauzele contractuale.

În aceste condiții, în raportul de schimb se produce un dezechilibru: pe de o parte, se află SRL „Danol Service” în calitate de prestator, puternic din punct de vedere economic, bine organizat și informat, iar de cealaltă parte, Natalia Tăriță și Larisa Tăriță în calitate de consumatori, dezinformate, lipsite de puterea de a negocia, slabe din punct de vedere juridic și necunoscând limbajul complicat în care este scris contractul.

La fel, instanța de fond just a constatat că, după cum rezultă din materialele prezentate, se creează o impresie falsă precum că SRL „Danol Service”, în parteneriat cu Cultural Homestay International, nu prestează servicii legate de activități comerciale, invocând activități de training (de colectare a documentelor de la beneficiar) în lipsa unor garanții față de consumatorul final.

Astfel, potrivit contractului și anume în corespundere cu pct. 7.3., Capitolul VII beneficiarul își dă consimțământul ca în cazul nerespectării prevederilor din pct. 7.2 al prezentului contract, i se va aplica o amendă în valoare de 6500 de dolari SUA, pe care o va achita direct la contul prestatorului, în termen de 15 zile calendaristice de la înștiințarea despre încălcarea de către beneficiar a prevederilor expuse la pct. 7.2. al prezentului contract.

Conform art. 3 din Legea privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii nr. 256 din 09 decembrie 2011 (în vigoare la momentul încheierii contractelor), clauza abuzivă este clauză contractuală care, nefiind negociată în mod individual cu consumatorul, prin ea însăși sau împreună cu alte prevederi din contract, creează, în detrimentul consumatorului, contrar cerințelor de bună-credință, un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților care decurg din contract.

Prevederile art. 4 alin. (1) din aceeași Lege stipulează că se interzice comercianților să includă clauze abuzive în contractele încheiate cu consumatorii. Orice clauză abuzivă introdusă în astfel de contracte este considerată nulă din momentul încheierii lor.

Potrivit art. 6 alin. (1) și (2) din Legea privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii, caracterul abuziv al unei clauze contractuale se evaluează luându-se în considerare natura bunurilor sau a serviciilor pentru care s-a încheiat contractul și raportându-se, în momentul încheierii lui, la toate circumstanțele care însoțesc încheierea și la toate clauzele contractului sau ale unui alt contract de care acesta depinde.

Prin urmare, reieșind din normele de drept citate, pct. 7.3, 7.4 și 7.6 din contractul de prestări servicii de training, precum și pct. 2.1 și 2.5 din contractul de fidejusiune, reprezintă o practică abuzivă din partea agentului economic, generând un decalaj dintre drepturile și obligațiile părților, în defavoarea consumatorului, prin compensarea nejustificată a cheltuielilor nesuportate de facto de către comerciant. Nu este clar din care considerente agentul economic a stabilit anume suma de 6500 de dolari SUA drept amendă, or, nu a fost specificată formula de calcul a eventualelor prejudicii, care ar fi cauzate profesionistului prin nerespectarea pct. 7.2 din contractul de prestări servicii.

Respectiv, clauza de percepere a unei amenzi este pasibilă de a fi declarată abuzivă, în raport cu art. 5 alin. (5) lit. i) Legea privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii nr. 256 din 09 decembrie 2011 (în vigoare la momentul încheierii contractului abordat), întrucât acordă permisiunea comerciantului de a solicita de la orice consumator, care nu și-a îndeplinit obligația drept compensație, o sumă disproporționată în raport cu prejudiciul cauzat prin neonorarea obligațiilor sale.

După cum a indicat și Agenția pentru Protecția Consumatorilor și Supravegherea Pieței, cuantumul penalității de 0,6% pentru fiecare zi de întârziere, prevăzută în pct. 7.4 din contractul nr. 3 din 10 mai 2018, constituie o penalitate excesivă, provocând un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților care decurg din contractul de prestări servicii.

În acest sens, clauza contractuală îl plasează pe consumator într-o situație juridico-economică net-dezavantajoasă, producând efecte negative disproporționate.

După cum s-a menționat anterior contractul de prestări servicii nr. 3 din 10 mai 2018 este unul de adeziune și nu a fost negociat de către părți, toate clauzele au fost impuse, iar beneficiarul Natalia Tăriță nu a avut posibilitatea să introducă careva modificări în conținutul acestora, agentul economic acționând contrar principiilor bunei-credințe și dezavantajează, în mod vizibil, consumatorul în raporturile contractuale în cauză.

În circumstanțele expuse, prima instanță just a concluzionat că, în condițiile în care s-a constatat caracterul abuziv al pct. 7.3, 7.4 și 7.6 din contractul de prestări servicii de training, precum și pct. 2.1 și 2.5 din contractul de fidejusiune, SRL „Danol Service” nu este în drept să solicite achitarea sumei în mărime de 6 500 de dolari SUA.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că hotărârea primei instanțe este legală și întemeiată, decizia instanței de apel fiind emisă cu aprecierea

eronată a circumstanțelor cauzei, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, a casa integral decizia instanței de apel și a menține hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de către Larisa Tărîță și Natalia Tărîță, reprezentate de avocatul Raisa Meșteșug.

Se casează integral decizia din 02 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău și se menține hotărârea din 30 decembrie 2019 a Judecătoriei Anenii Noi, sediul Central, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Danol Service” împotriva Larisei Tărîță și Nataliei Tărîță cu privire la încasarea sumei și cheltuielilor de judecată și cererea reconvențională înaintată de Larisa Tărîță și Natalia Tărîță împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Danol Service”, intervenient accesoriu Agenția pentru Protecția Consumatorilor și Supravegherea Pieței cu privire la constatarea nulității unor prevederi din contractul de prestări servicii și contractul de fidejusiune și încasarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Ala Cobăneanu

Galina Stratulat

Dumitru Mardari

Mariana Pitic